

Alenka Oblak

voditeljica izobraževanj in gostiteljica, Sodelovalni pristopi

TO BOM POVEDAL V KROGU

I Will Say It in the Circle

V skupinah večkrat izkusim, kako delo po metodi krog odpira nove uvide, če to izvajamo večkrat. Pogosto udeleženci rečejo, da veliko delajo v krogu. Ko začnejo uporabljati metodo krog, pa izkusijo nove kvalitete kroga.

Leta 2015 smo z Društvom za kulturo inkluzije izvajali izobraževanje za zaposlene in prostovoljce, ki delajo v vzgojno-izobraževalnih ustanovah držav, ki so nastale na območju bivše Jugoslavije – iz vsake od 6 držav so prišli 2–4 predstavniki, vseh skupaj nas je bilo okoli 27. Šlo je za enotedensko izobraževanje, tema pa je bila uporaba metod neformalnega izobraževanja v formalnem izobraževanju.

Vsako jutro smo v krogu začeli z vprašanjem, na katerega je lahko odgovoril vsak. Udeležence smo povabili, naj vsak govori zase in ne upošteva komentiranja drugih. Uporabljali smo govorni predmet, ki je omogočil, da je vsak prišel do besede, če je želel, preostali pa smo poslušali. V središču kroga smo imeli center, ki je simboliziral našo skupno temo.

Tretji dan smo imeli na programu uporabo lutk in udeleženci so jih lahko preizkusili tudi sami. V odmoru mi je eden od njih, izkušen vzgojitelj, ki je bil bolj tih, povedal, da so mu lutke prinesle zelo pomemben uvid in se je veliko naučil. Zanimalo me je, kaj to je. »To bom povedal jutri v krogu. Saj krog je namenjen temu, kajne?« Priznam, da sem ostala brez besed. Že zato, ker mi je to povedal, saj do takrat ni kaj dosti govoril z menoj. Hkrati pa ga je krog nagovoril in je uvidel nekaj njegovih potencialov. Bolj kot njegov uvid iz lutkovne dejavnosti me je začelo zanimati, v čem ga je nagovoril krog.

Ne spomnim se uvida, o katerem je govoril naslednje jutro, saj me je veliko bolj osupnilo to, kar mi je čez nekaj dni povedal o svoji izkušnji v šolstvu. Do takrat pri svojem delu v vzgoji in izobraževanju še ni izkusil, da bi ga kdo od kolegov, ko so vsi zbrani v zbornici, res poslušal in ga ne obsojal. V krogu pa to lahko izkusi.

Začelo se je po korakih, saj so se udeleženci izobraževanja počasi navajali govoriti samo takrat, ko imajo govorni predmet, res poslušati in ne prekinjati drugih ter govoriti samo o sebi in se izogniti komentarjem. Zame je bil kar velik

izziv potrpežljivo vztrajati v vlogi gostiteljice in skrbeti za proces. To je pomenilo, da sem občasno ponovila dogovore glede kroga, če je bilo potrebno, in nisem jemala osebno, če so me grdo gledali, ker sem vztrajala, seveda pa sem to naredila spoštljivo, brez obtožb. Včasih pa sem morala biti tiho in tudi kaj izpustiti, saj so problem rešili kar udeleženci sami. Izziv je bil torej obdržati ravnotežje in ostati dovolj pozoren. Potrebna pa je bila tudi vztrajnost – čeprav se je zdelo, da na začetku morda še ne deluje prav dobro in se morda posamezniki celo upirajo, smo krog vseeno izvajali in je bilo pomembno, da sem zaupala v proces in udeležence izobraževanja. Zavedala sem se, da je potrebna vaja, preden nam tak način dela postane domač.

Učili smo se tudi, koliko povedati, da še zmoremo slišati vse in da ne traja predolgo. Potrebovali smo tudi izkušnjo, kako lahko v krog prinesemo konfliktno temo. Drug drugega so navdihovali z različnimi pogledi, kar so pozneje tudi komentirali.

Pogovor v krogu je za sodelavce in kolege pomemben, saj tako skupaj gradijo polje učenja drug za drugega, kjer se lahko podpirajo in vsi rastejo. Med učitelji večkrat začetim strah, da bi priznali, da česa ne vedo ali da dvomijo o tem, kako nekaj izpeljati, saj bi jih sodelavci lahko obsojali. Izkušnje nam kažejo, da delo v krogu lahko ustvarja ozračje zaupanja, v katerem lahko postavijo vprašanja, izrazijo dvome, strah, nemoč in se tako povežejo kot ljudje. Tako lahko skupaj naredijo korake, ki jih vsak sam ne bi mogel, in to na področja, ki si jih sami ne bi niti zamislili kot možna.

Pomemben element za izpeljavo kroga je priprava v skupini, to je, da si udeleženci povedo, kaj po njihovem skupina v tistem trenutku potrebuje. Glede na to pripravijo krog ob začetku dneva: ali postavijo vprašanje ali izvedejo aktivnost v zvezi s tem, kakšno vprašanje bi najbolje podprlo proces na prehodu iz prejšnjega v začetek novega dneva, hkrati pa je to tudi priložnost, da skupina zazna, kje so vsi, da gredo potem lahko skupaj naprej.

In kako je delo v krogu še vplivalo na skupino? Ob koncu izobraževanja so se že sami od sebe zbirali v krogu in se šalili, da sem jih okužila s krogom.